

**MINISTERSTVO VNÚTRA SR
ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE
POBOČKA PREŠOV**

Zväz junákov skautov v Prešove

1927 – 1931

Inventár

**Mgr. Anton Dopirák
Prešov 2009**

© MV SR, Štátny archív v Prešove

Ú V O D

Archívny fond Zväz junákov skautov v Prešove je ohraničený rokmi 1927 - 1931. Toto ohraničenie však nie je časovým vymedzením existencie zväzu samotného. Zachovaný archívny materiál, rovnako ako ďalšie pramene, nám nedovoľujú určiť presný rok vzniku zväzu, ako aj jeho zániku.

V archívnych prameňoch zväz vystupuje aj pod názvom Zväz junákov skautov, 2. oddiel v Prešove, ktorý korešponduje s vnútornou štruktúrou skautského hnutia. Jeho ďalšie členenie bolo družinové. 2. oddiel v Prešove sa skladal z piatich družín. Archívny materiál inventarizovaného fondu tvoria písomnosti troch družín. Činnosť skautov na území Československa v tomto období zastrešoval Zväz skautov v ČSR.

Veľkosť členskej základne nepoznáme. V tomto období pôsobili v Prešove aj ukrajinské a židovské skautské hnutia. Bližší počet členov jednotlivých družín je možné zistiť odčítaním z mesačných správ o činnosti, ktoré sa vo fonde nachádzajú. Tieto správy sú vlastne výkazmi dochádzky členov jednotlivých družín. Dochádzka na schôdzky nebola pravidelná. Dlhodobochýbajúci člen bol z družiny vyradený.

Archívny materiál neobsahuje stanovy zväzu. Z tohto dôvodu nie je možné bližšie špecifikovať cieľ a účel činnosti skautského zväzu. Ten je zo všeobecných charakteristík uvedený ako výchovné hnutie zamerané na celkový rozvoj osobnosti mladého človeka. Svoj výchovný zámer sa snaží dosiahnuť vlastnou metódou, ktorá zahŕňa 7 prvkov: aktívny pobyt v prírode, fungovanie v malých tímoch, učenie hrou, sľuby a zákony (ako stabilné hodnoty), skúšky, námety činnosti, priateľská pomoc dospelého. Za týmto účelom organizovali jednotlivé družiny výlety, besedy, prípravu na skúšky a iné aktivity.

V čele družiny stál družinový radca, družina sa skladala zo 6 až 10 členov. Družiny boli spojené do oddielov, na čele ktorých stáli oddieloví vodcovia. Zachovaný archívny materiál pochádza z činnosti 2. oddielu Zväzu junákov skautov v Prešove. Tento oddiel sa skladal z piatich družín, zachovaný materiál pochádza z činnosti Družiny Orlov, Tigrov a Jeleňov.

V roku 1929 zastával funkciu oddielového vodcu František Syrový. Do funkcií družinových radcov boli menovaní Július Gazoň, jeho zástupcom Ján Marhounek (I. družina), Karol Holomáň, zástupca V. Roth (II. družina), Jozef Repčák, zástupca M. Karpáty (III. družina), J. Kmec so zástupcom D. Repčákom (IV. družina) a Štefan Karpáty so zástupcom M. Nevickým (V. družina).

Príjmy oddielu tvorili členské príspevky, ich výška nám však nie je známa, dary, výnosy z oddielových akcií, ale aj dotácie z úradov. Výdavkovú časť zaťažovali hlavne výdavky smerujúce k nákupu pomôcok, náklady na chod družín, náklady na knihy a pod.

Sídlo oddielu v Prešove nepoznáme, zvyčajné oddielové schôdze sa konali v budove gymnázia. Rovnako nepoznáme dátum vzniku a zániku oddielu. Domnievame sa, že oddiel zanikol v súvislosti s rozhodnutím slovenskej vlády o zákaze skautského hnutia v roku 1938.

Materiál oddielu bol prevzatý Štátnym archívom v Prešove, pobočka Prešov dňa 31. 10. 1979 pod poradovým číslom 284. Celkový rozsah inventarizovaného materiálu je 0,12 bm, čo predstavuje jednu archívnu škatuľu. Nakoľko sa fondu pri usporiadaní a inventarizácii nedotklo vnútorné vyradenie, tento rozsah je vlastne pôvodným rozsahom fondu.

Časové rozpätie fondu je určené rokmi 1927 – 1931, takéto vymedzenie však nie je aj vymedzením doby existencie oddielu samotného. Presný dátum vzniku a zániku nie je známy.

Pri usporiadaní fondu sme použili pôvodné usporiadanie, ktoré členilo písomný materiál podľa jednotlivých zložiek oddielu. V rámci nich sme použili diplomatické hľadisko, ktoré člení materiál do základných diplomatických kategórií: *úradné knihy, spisový materiál*. Úradné knihy sú usporiadané chronologicky podľa času svojho vzniku, tvoria ich zápisnice družinových schôdzí. Spisový materiál nie je až taký rôznorodý, charakter písomností sa zvyčajne opakuje.

Inventárny záznam obsahuje inventárne číslo, časový rozsah resp. ročník, číslo škatule a stručný záznam obsahu spisu. Inventárna jednotka je označená arabskou číslicou, fond obsahuje osem inventárnych jednotiek.

K inventáru je vyhotovený menný, vecný register a register korporácií, v ktorých sa heslá odvolávajú na inventárne čísla. Pre vyhľadanie spisu je potrebné uviesť inventárne číslo a obsah spisu.

Malé množstvo zachovaného archívneho materiálu fondu je zrejme len nepatrným zlomkom skutočnej písomnej produkcie pôvodcu. Napriek tomu je z bádateľského hľadiska zaujímavý.

Inventár fondu Zväz junákov skautov v Prešove vyhotovil, fond spracoval a usporiadal Anton Dopirák v mesiaci november 2009 v sídle MV SR, Štátny archív v Prešove, pobočka Prešov, Slovenská ulica č. 40. Inventár bol vyhotovený v programe Bachsystem-Inventáre s celkovým počtom záznamov: 8. Knižná forma inventára bola vyhotovená v textovom editore Word a stala sa súčasťou skupinového inventára s názvom Zaujímavé organizácie.

Zväz junákov skautov v Prešove 1927 - 1931

2. oddiel v Prešove

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. škatule</i>
1.	1929 Oddielový rozkaz zo dňa 10. 4. 1929. Program schôdzky oddielovej rady. Obežník o konaných akciách. schôdzka oddielovej rady sa konala 13. 4. 1929	1

1. Družina Orlov

I. Úradné knihy

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. škatule</i>
2.	1927–1931 Zápisnice družinovej schôdzky viazané	1

2. Družina Tigrov

II. Spisový materiál

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. škatule</i>
3.	1927 Zápisník výdavkov.	1
4.	1928 Matričné listy členov družiny.	1
5.	1929 Oznámenie o konaní schôdze oddielovej rady. Mesačná správa o činnosti - december.	1

6. 1930 1
Obežníky o konaní družinovej schôdzky. Mesačná správa o činnosti - január, február. Potvrdenie Zväzu skautov v ČSR o zložení skúšky Ladislavom Dubayom.

3. Družina Jeleňov

II. Spisový materiál

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. škatule</i>
7.	1928 Obežníky o konaní družinovej schôdzky. Mesačné správy o činnosti - november, december.	1
8.	1929 Obežníky o konaní družinovej schôdzky. Oznámenie o konaní oddielovej schôdzky. Mesačné správy o činnosti - október, november. Potvrdenie Zväzu skautov v ČSR o zložení skúšky Františka Žlebeka a Štefana Karpátyho.	1

MENNÝ REGISTER

D

Dubay, Ladislav - 6

K

Karpáty, Štefan - 8

Z

Žlebek, František - 8

REGISTER KORPORÁCIÍ

Z

Zváz skautov v Československej republike - 6, 8

VECNÝ REGISTER

D

družina, matričné listy - 4

M

matričné listy - 4

O

obežník - 1, 6, 7, 8

oddielová rada, schôdzka - 1, 5

oddielový rozkaz - 1

P

potvrdenie, o skúške - 6, 8

S

schôdzka -

- družinová - 2, 6, 7, 8

- oddielová - 8

- oddielovej rady - 1

skúška - 6, 8

správa o činnosti, mesačná - 5-8

V

výdavky - 3

Z

zápisnice, družinovej schôdzky - 2